

**КЗВО ЛОР «ЛЬВІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ІМЕНІ АНДРЕЯ КРУПІНСЬКОГО»
Кафедра внутрішньої медицини та управління охороною здоров'я**

«До захисту допущено»

« ____ » _____ 2024 р.

Завідувач кафедри

_____ к.держ.упр., доц. Неділько Р.В.

Мацько Діана Романівна

УДК 61.2:614.253.2]355.01

**РОЛЬ СЕСТРИ/БРАТА МЕДИЧНИХ У ЦИВІЛЬНІЙ МЕДИЦИНІ
УКРАЇНИ У ЧАСІ ВІЙНИ**

Спеціальність 223 Медсестринство

Наукова робота на здобуття освітнього ступеня магістр

Науковий керівник

кандидат наук з державного управління, доцент Неділько Р.В.

Львів 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. Аналіз історичних аспектів встановлення військової медицини	9
1.1. Історичні аспекти становлення медицини козацької доби	9
1.2. Дослідження лепти українських лікарів у розвиток військової медицини, медичної науки та освіти.	13
1.3. Еволюція становлення військової медицини сучасної України	17
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. Організація та структура медичної служби в умовах війни.	24
2.1. Сучасні виклики і завдання для медичного персоналу у цивільній медицині в часи війни.	24
2.2. Підготовка та професійна компетентність сестер/братів медичних для дії в умовах війни.	31
Висновки до розділу 2	38
Розділ 3. Сучасні підходи та особливості управління системою охорони здоров'я України. Власні дослідження. Пропозиції.	41
3.1 Вивчення особливостей функціонування системи охорони здоров'я України в часі війни.	41
3.2 Психологічний аспект роботи медичного персоналу в умовах стресу і військових загроз. Власне дослідження. Рекомендації та пропозиції.	47
Висновки до розділу 3	55
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТОК	68

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ

КРОЗ - кадровий ресурс охорони здоров'я;

ЗОЗ – заклади охорони здоров'я;

БПР – безперервний професійний розвиток;

КХС-кваліфікаційна характеристика спеціальності;

МОЗ – Міністерство охорони здоров'я України;

ОЗ – охорона здоров'я;

ЗВО- заклад вищої освіти;

КРОЗ - кадрові ресурси охорони здоров'я;

АНОТАЦІЯ

У даному магістерському дослідженні аналізується роль сестри/брата медичних у цивільній медицині Україні під час війни та їх психо-емоційну готовність.

Основним завданням роботи є визначення функцій та обов'язків медичних сестер/братів у допомозі постраждалому населенню, організації надання евакуаційної допомоги та лікування поранених.

У роботі проводиться огляд сучасних викликів, з якими стикаються медичні сестри/брати, таких як травми, епідемії, великі потоки поранених тощо. Розглядаються практичні аспекти підготовки медичного персоналу для дії в умовах воєнного конфлікту, включаючи навички термінової медичної допомоги, організацію стаціонарного укладу, комунікацію з іншими членами медичної команди та співробітниками. Проаналізовано історичні аспекти становлення медицини та військової медицини. Досліджено внесок українських лікарів у розвиток військової медицини, медичної науки та освіти та розглянуто еволюцію становлення військової медицини сучасної України. Дослідження також висвітлює особливості функціонування системи охорони здоров'я України в часі війни. Основні висновки дослідження дають рекомендації з медсестринського менеджменту, корпоративної діяльності, роботи в мультидисциплінарній команді, а також психологічних аспектів роботи медичного персоналу в умовах стресу і військових загроз.

ABSTRACT

This master's research examines the role of medical nurses/assistants in civil medicine in Ukraine during times of war. The main objective of the study is to determine the functions and duties of medical nurses/assistants in assisting the affected population, organizing evacuation assistance, and treating the wounded.

The research provides an overview of contemporary challenges faced by medical nurses/assistants, such as injuries, epidemics, large flows of wounded individuals, and others. Practical aspects of training medical personnel for action in conditions of armed conflict are explored, including urgent medical assistance skills, organization of stationary units, communication with other members of the medical

team and collaborators. The historical aspects of the development of medicine during the Cossack era are analyzed. The contribution of Ukrainian doctors to the development of military medicine, medical science, and education is examined, as well as the evolution of modern Ukrainian military medicine. The research also highlights the peculiarities of the healthcare system functioning in Ukraine during times of war. The main findings of the research provide recommendations from a psychological aspect for the work of medical personnel in stressful and military threat conditions.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Україна останнім часом переживає війну, що призвела до значної кількості жертв та травм серед цивільного населення. Розуміння конкретної ролі та обов'язків медичних сестер/братів у наданні медичної допомоги в цих складних умовах є вирішальним для забезпечення ефективної медичної допомоги у часи війни.

Внесок медичних сестер/братів у систему охорони здоров'я часто недооцінюється, незважаючи на їх важливу роль у догляді за пацієнтами та наданні першої допомоги, допомоги в спеціалізованих стаціонарах, роботі в мультидисциплінарних командах. Дослідження їх участі в цивільній медицині у часі війни висвітлює їх унікальні навички, виклики та потенціал для поліпшення результатів надання медичної допомоги у конфліктних ситуаціях. Саме з цією метою пропонується дослідити та провести детальний аналіз професійних компетентностей сестер/братів медичних для провадження професійної діяльності в умовах війни.

Крім того, дана тема дослідження є актуальною для аналізу готовності та підготовки медичного персоналу до роботи в екстремальних умовах. Це дозволяє проаналізувати практичні аспекти їх освіти й ідентифікувати напрямки для покращення програм навчання, включаючи розвиток конкретних навичок, пов'язаних із невідкладною медичною допомогою та комунікацією у складі військово-медичної команди.

Дослідження ролі медичних сестер/братів у цивільній медицині в Україні у часі війни може надати цінні підходи, які можна застосувати не тільки в Україні, але й в подібних конфліктних ситуаціях по всьому світу.

В цілому, тема дослідження ролі медичних сестер/братів у цивільній медицині в Україні у часі війни є актуальною й має велике значення в галузі охорони здоров'я, оскільки вона сприяє розумінню та поліпшенню практик надання медичної допомоги під час збройних конфліктів. Основною метою даного дослідження є створення рекомендації та пропозиції, щодо функціональних компетентностей, програм підготовки та психологічних аспектів роботи медичного персоналу в умовах стресу і війни.

Мета і завдання дослідження полягає в дослідженні та аналізі.

Реалізація поставленої мети зумовила потребу в розв'язанні таких дослідницьких завдань:

- Аналіз історичних аспектів становлення військової медицини та її зв'язок з цивільною медициною;
- Дослідити існуючі сучасні виклики і завдання для медичного персоналу цивільної медицини в часі війни.
- Дослідити та провести детальний аналіз професійних компетентностей сестер/братів медичних для провадження професійної діяльності в умовах війни;
- Надати практичні рекомендації та пропозиції, щодо психологічного аспекту роботи медичного персоналу в умовах стресу і війни.

Об'єкт дослідження – заклади охорони здоров'я, медичні сестри та брати.

Предмет дослідження – особливості професійної діяльності сестри/брата медичних цивільної медицини України у часі війни.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети й вирішення зазначених завдань застосовано системний підхід та комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження.

Теоретичні – аналіз наукових літературних джерел.

Емпіричні (анкетування, бесіди тощо) – для дослідження медсестринської діяльності в закладах охорони здоров'я Львівської області в часі війни.

Наукова новизна полягає в тому, що на основі цілісного теоретичного аналізу досліджуваної проблеми:

- сформовано рекомендації щодо психологічного аспекту роботи медичного персоналу в умовах стресу і війни.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в магістерській роботі надано рекомендації щодо психологічного аспекту роботи медичного персоналу в умовах стресу і війни.

Апробація результатів роботи. Основні положення та результати дослідження подавалися у наступних публікаціях:

1. Мацько Д.Р., Неділько Р.В., Історичні аспекти становлення медицини козацької доби //Матеріали III Регіональної науково-практичної конференції «Стратегія розвитку вищої медсестринської освіти» (м. Львів, 27 жовтня 2022 року). – Львів: «Тріада плюс», 2022. 144 с.

2. Мацько Д.Р., Неділько Р.В., Домедична допомога - запорука врятованого життя людини//Матеріали II Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції «Інновації медичної освіти: перспективи, виклики та можливості», 23 січня 2023 року. м. Запоріжжя

3. Мацько Д.Р., Неділько Р.В., Еволюція становлення військової медицини сучасної України//Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Теоретичні та прикладні аспекти фундаментальних медико-біологічних наук». (м. Львів, 18 травня 2023 р.). – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. – 408 с. ISBN 978-966-941-819-7.

4. Мацько Д.Р., Неділько Р.В., Психологічний аспект роботи медичного персоналу в умовах стресу і військових загроз//Матеріали IV регіональної науково-практичної конференції (заочна форма) “Стратегія розвитку вищої медсестринської освіти” (м. Львів, 27 жовтня 2023 року). – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. – 160 с. ISBN 978-966-941-865-4 С. 55-61.

5. Мацько Д.Р., Неділько Р.В. Сучасні виклики і завдання для медичного персоналу у цивільній медицині в часи війни. // Матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Теоретичні та прикладні аспекти фундаментальних медико-біологічних наук» (м. Львів, 16 травня 2024 р.). – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2024. – 504 с. , ст. 29 . URL: <http://surl.li/ulajn> .

Структура магістерської роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (49 позицій). Загальний обсяг магістерської роботи - 70 сторінок. Робота містить 6 рисунків, 1 додаток.